

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrť leta K 10-50, za mesec K 3-50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inszerati: Enostopna petiť vrtica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglati in poslano vrtica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Agrarna reforma.

Ministrski svet je izdal začasne naredbe glede agrarne reforme. Agrarna reforma je za naše gospodarske razmere izredno velike važnosti, ker temelji na načelu, da je zemlja samo tistega, ki jo sam obdeluje. Te začasne naredbe je treba pozórno prečitati, da se jih more prav soditi. Ta reforma predóčuje za veleposestva odškodnino — če tudi ne za vse. Te naredbe seveda, ki so se izdelale v ministrstvu sodruga Korača, so napravljene potom kompromisa med strankami v ministrstvu in se bodo predlagale narodnemu predstavništvu v naknadno odobrenje.

Začasne naredbe agrarne reforme.

I. Odprava kmetovskih odnošajev.

§ 1. Tlačanski odnošaji v Bosni in Hercegovini, nadalje v novih krajih Srbije in Črne gore se odpravljajo, novo uvajanje tlačanskih odnošajev pa se prepoveduje.

§ 2. Dosedanji tlačani se proglašajo svobodnim posestnikom na sedanjih tlačanskih zemljiščih.

§ 3. Dosedanji lastniki (age) dobe za odvzeto zemljo odškodnino, katero jim garantira država.

S posebnim zakonom se odredi višina in način izplačila odškodnine.

§ 4. V odškodnino se vračunajo kmečki dolgoví za leto 1918.

§ 5. Do rešitve vprašanja o odškodnini se bo na zahtevo dosedanjim lastnikom izplačala predčasna renta razmerno z njihovimi dosedanjimi dohodki od tlačanske zemlje. Predčasno izplačana renta se obračuna naknadno.

Dosedanjim lastnikom zemljišč, ki bi hoteli vsled prenehanja tlačanskih odnošajev mesto rente, odškodnine ali dela istih dobiti odgovarjajočo vrednost v zemljišču, in to v toliko meri, kolikor bi mogli sami obdelavati, se dá zemlje od ekspropriiranih velikih posestev ali od državnih zemljišč.

§ 6. Do nadaljnje zakonodajne naredbe se ustavljajo vse pravde in vse rubežni, ki so v teku in ki so nastale vsled tlačanskih odnošajev.

Istotako se ustavijo vse tožbe, pravde in rubežni radi neplačanja dolžnih vknjiženih terjatev na dosedanjih tlačanskih zemljiščih.

Končno se ustavlja do nove zakonodajne odredbe: tožbe, pravde in rubežni radi plačanja anuitete na temelju fakultativnega odkupa tlačanske zemlje.

II. Odprava kolonijskih odnošajev.

§ 7. Kolonijski in drugi tlačanstvu slični odnošaji med gospodarji zemljišča in kmeti v Istri, Goriški, Dalmaciji in drugih krajih Kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev se odpravljajo enako zakonom prvega poglavja (§ 1-6) teh odredb.

§ 8. Proglašajo se ničevnim vse obsodbe, ki so bile izvršene za časa vojne v korist lastnikov zemlje v gori (§ 7.) navedenih deželah Kraljevstva SHS v sporih radi odprave kolonijskih odnošajev ter se mora v vseh enakih slučajih povrñiti ono stanje, ki je obstajalo začetkom vojne.

Na ta način nastali odnošaji se morajo preurediti po predpisih teh naredb.

Izveti so oni slučaji, v katerih je last dotičnega zemljišča do dneva razglasitve teh naredb v dobri veri prešla v tretje roke.

III. O razdelitvi velikih posestev.

§ 9. Vsa velika posestva na teritoriju Kraljevstva SHS se razlase. Iz njihovega površja se dá zemlja onim državljanom, ki se bavijo z obdelovanjem zemlje, a zemlje sploh nimajo ali jo nimajo v zadostni meri, in sicer toliko, kolikor bi jo mogli s svojo rodbino obdelavati.

Prednost pri razdelitvi imajo invalidi, vdove in sirote vojakov, vojakí in prostovoljci, ki so se borili za osvobodjenje in ujedinenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. O preostali površini razlaščenega zemljišča, in o tem, katera se smatra v zmislu teh odredb za veleposestva, se odredi s posebnim zakonom po posestvenih in ekonomskih razmerah poedinih krajev.

§ 10. Neoziraje se na naredbo § 9., se proglašajo za veleposestva:

a) vsi fidejkomisi;

b) vsa posestva, ki imajo površino označeno pod točko c), ki pa so dana v najem enemu najemniku, ali ona, ki sploh niso ali pa so samo deloma obdelana;

c) ona posestva, ki obsegajo površino od najmanj 100-500 oralov (po 1600 kvadratnih sežnje) obdelanega zemljišča, v primeri s posestvenimi in ekonomskimi razmerami svojega kraja.

Ta posestva se tako začasno razdele (§ 14.) po redu od največjega do najmanjšega.

§ 11. Odškodnina veleposestnikom za razdeljena zemljišča, njena višina in način odplačevanja, se odredi naknadno zakonodajnim potom, a dotedaj se postopa enako § 5.

§ 12. Brez odškodnine se odvzamejo sledeča posestva:

a) vsa posestva habsburške rodovine in njenih članov;

b) vsa posestva dinastij sovražnih dežel;

c) vsa posestva, ki so bila darovana tujcem za usluge, napravljene Habsburžanom, ki pa niso doslej prešla v tretje roke.

§ 13. V § 11. označena odškodnina za ona posestva, ki so bila pridobljena za časa vojne in se sumí, da so plačana z nerazmernimi vojnimi dobički, se ne izplača lastniku, dokler ni sklenjen zakon o postopanju z vojnimi dobički.

§ 14. Dokler se razdelitev velikih posestev ne bo mogla definitivno izvesti v zmislu § 9., bo oddajala država posestva, označena v § 10., osebam, navedenim v § 9., v začasen najem v manjših ali večjih kompleksih.

Najemnina se določi naknadno po krajevnih razmerah.

§ 15. Razveljavljajo se vse najemne pogodbe glede veleposestev, ki jih ne obdeluje najemnik sam kot strokovni ekonom ali kot poljedelec s svojo družino.

Najemne pogodbe glede veleposestev, ki so dana v najem v manjših parcelah osebam, označenim v prvi alineji, se ne odpravijo do nadaljne zakonske naredbe, ampak se more dogovorjena najemnina, način in rok plače, na zahtevo interesenta proglašiti za neveljavno, in se ponovno določi po krajevnih razmerah.

Enako tem naredbam se mora postopati tudi pri najemščiní sličnega odnošaja v Bosni in Hercegovini, poznani pod imeni: priorci, pridržnici, prisjevnici, napoličari.

§ 16. Prepoveduje se oddajanje zemljišča v podnajem, v kolikor pa ta obstoji, se razveljavlja glavna najemnina. Podnajemniki ostanejo do nadaljne zakonske naredbe najemniki na posestvu podnajemnega zemljišča, in se bo z njimi postopalo kot z najemniki v zmislu § 15. druga alineja.

Od te naredbe so izvzeti odnošaji podnajema, nastalega dosedaj med poljedelskimi zadrugami, njihovimi centralami in njihovimi člani. Na zahtevo podnajemnika se more ali višina najemnine in rok plačanja podvreči reviziji enako prvi alineji tega §, ali pa se mora podnajemnina v obče odpraviti.

IV. Gozdna posestva.

§ 17. Vsi večji gozdni kompleksi preidejo v državno last, poljedelci pa bodo imeli v njih pravico do paše in lesa za kurjavo in gradnjo.

§ 18. Odškodnina lastnikom gozdov in reguliranje kmetjskih pravic do pašnje in drvarjenja se bo določilo s posebnim zakonom.

V. Revizija segregacij.

§ 19. V krajih, kjer so bivši kmetje (tlačani) oškodovani s segregacijo na korist graščakov, se ima na njihovo oškodovanih izvesti revizija.

VI. Državni urad za agrarne reforme.

§ 20. Da se izvede agrarne reforme, se osnuje poseben »Državni urad za agrarno reformo«.

V njegov delokrog bo spadalo tudi vprašanje notranje kolonizacije, repatriiranje naših izseljencev v Ameriki in drugih deželah, ter sploh preseljevanje Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki danes žive v drugih državah.

Ta urad bo pod nadzorstvom ministra za socialno politiko; njegovo sestavo in delokrog pa bo določala posebna naredba.

VII. Zaključne naredbe.

§ 21. Te naredbe se ne nanašajo na oni teritorij Sr-

bije, ki ga je ona imela do leta 1912.

§ 22. Ničje ni pooblaščen po teh naredbah dobljeno zemljišče odtujiti, zastaviti, ali sploh dati komu drugemu v posest. Vsak dogovor, protiven tem naredbam, je ničeven.

§ 23. Vsak, ki bi po razglasu teh naredb jemal, samostojno deliti ali pleniti tuja posestva, izgubi pravice do dobrot teh naredb in bo vsled tega obsojen.

§ 24. Te začasne naredbe postanejo polnomočne z dnevom razglasitve v »Službenih Novinah Kraljevstva SHS« in se predlože Narodnemu predstavništvu v naknadno zakonsko odobrenje.

Izvedba se poverja ministru za socialno politiko.

V Beogradu, 25. februarja 1919.

Slede podpis.

Položaj v Nemčiji.

Položaj v Nemčiji je še vedno tak, da se nemiri in homatije vsak dan množe in postružejo, pa da se delavstva vedno bolj polašča nevolja vsled neprestanega streljanja in morenja. Ta nevolja se je pokazala v Monakovu ob priliki poročila o zopetnih žrtvah vsled streljanja. Dejstvu, kako naj se to nezmislno klanje ustavi, stoji vlada danes še brez pravega sklepa nasproti in v koliko bo uspel njen poziv k notranjemu miru, bomo šele videli. Preveč so v Weimaru odlašali z rešitvijo najbolj pečih delavskih vprašanj, ker so celo mesto tega začeli razpravljati o vprašanju kolonij. To dejstvo je izpodkopalo zaupanje v narodno skupščino. Z mrzlično hitrostjo se zdaj sklepajo pogodbe in upati se že sme, da v Berlinu ne pride do štrajka. Pokazalo se bo v kratkem, če se bo mogla Scheidemannova vlada še dolgo vzdržati. Na vsak način pa je njena življenska moč oslabela.

V Monakovu se je sklenil nekaj kompromis: začasno se bo sestavilo čisto socialistično ministrstvo z večinskim socialistom Segitz-om na čelu, kateremu se pridružijo večinski in neodvisni socialisti. Deželni zbor se z časno ne vpokliče. Obe struji se zdaj borite proti Spartakovcem, ki v svoji pebrzdanosti hočejo vedno in vedno samo upore. Položaj se v splošnem boljša v tej smeri, da se zblizujejo večinski in neodvisni socialisti. Večinski socialisti so se zopet malo pomaknili na levo, kar je treba označiti kot razveseljivo. (Današnja brzozjavna poročila prinašajo vest, da je v Berlinu že prišlo do stavke, ki vsak dan narašča. — Op. ured.).

Iz dežele boljševikov.

V naših meščanskih listih bereš o njih seveda same grozote, a dobrih strani socialno urejene države ti ne pokažejo. Centrum ruske boljševiske vlade je danes Moskva, odkar so se preselili iz Petrograda, ki leži preveč na periferiji. Doslej obvladajo petrogradsko, moskovsko in saratovsko gubernijo, del Ukrajine in še nekaj ozemlja. Z Ukrajinci na eni strani, s Poljaki na drugi in s Čehoslovaki, ki so še v Sibiriji, se nahajajo v vojnem stanju.

Prijatelj, ki je prišel pred kratkim iz Rusije, mi je pripovedoval o teh stvarih, ker je sam dolgo živel v Moskvi in bi bil skoro postal poverjenik nekega resorta, da ga ni toliko vleklo v našo — tako reakcionarno domovino.

Vprašal sem ga: Kako pa je na deželi med kmeti? Odgovori mi: Kmetje, ki so izpočetka bili vneti pristaši boljševikov, ker se jim je obljubila zemlja, postajajo polagoma boljševizmu nasprotni. Zemlja v komuní, t. j. da bi jo imelo po 5 do 6 ljudi skupaj, ki ga naj bi vsi skupno dobivali iz njenega pridelka dobiček, ki bi izviral iz tega pridelka; za to idejo niso kmetje še dovolj zreli. Preostanek pridelka bi morali dajati državi. Kmet pa hoče svojo lastno zemljo, biti hoče svoj gospodar, četudi je že preje moral živeti v miru t. j. občini, ki je imela v skupni lasti večji del dotične vasi ali derevnje.

Nato sem ga prosil, naj mi malo pove o življenju, o mestu, o upravi itd. Pravil je: Rusi so sploh širokopotezni, nič tako ozkosrčni kakor pri nas, nič tako osebni in malenkostni kakor naši purgarji! Oni so sedaj gotovo pokopali, da imajo v sebi največ naprednega duha v celi Evropi in njihove ideje bodo prej ali slej, v večji ali manjši meri prodrle. Meščanstvo in drugi boljševikofobi bodo morali dobiti rešpekt pred delavstvom, kapitalizem se bo moral zmanjšati na minimum in na naj-

ozje število kapitalistov. Teh idej ne bo ustavila nobena reakcija več.

Življenje v Moskvi je bilo tako-le: Prodajalen ni več. Vse blago in vse potrebščine ima država v rokah, vse dobiš proti kartočkam, ako se izkažeš, da sploh kaj delaš. Kdor tega ne more, od države sploh nič ne dobi. Drugod pa le za horendne cene. 1 funt — 1 kg kruha stane brez kart 300—400 kron. 1 kg konjskega mesa 200 kron ali 40 rubljev. To pa vse zato, ker vlada v severnih deželah Rusije veliko pomanjkanje, zlasti, ker iz Ukrajine, zakladnice Rusije, nič ne dobijo. Delavec dobi na karte dnevno 1 funt kruha, duševni delavec četrt funta. Generali pometajo ceste, to je resnično. — Oficirji so izginili, kolikor jih niso postrelili, so primorani delati. Alkohol ne dobiš, le skrivaj včasih. Stekleničica žganja stane 300 kron. Zdravnikji morajo delati in ordinirati v državnih laboratorijih po šest ur dnevno, kajti vse aparate in druge priprave in orodje je vlada proglasila kot državno last. Kavaren ni več, samo manjše še. Druge so boljševiki uporabili, kolikor jih niso razdejali, za svoje prostore, vojašnice in dr. V Moskvi so zasedli tudi vse večje hotele, ker ni bilo v mestu za ministrstva in druge urade dovolj pripravnih poslopij, kajti Moskva sploh ni bila za vlado urejeno mesto. Železnice delujejo v redu, a blaga pač nimajo dosti prevažati. — V aprovizacijah, v kolikor je mogoča, vlada torej lep red, samo pomanjkanje dela težave. Uvedli so tudi že enotno šolo. Vsak mora 7. do 17. leta hoditi v šolo. Tam se učijo do 13. leta prvih elementarnih stvari, a v 4. razredu se že učijo socialne zgodovine. Delo se že tedaj zelo upošteva. Slug v šoli ni. Vse morajo delati učenci. Od 13. do 17. leta začenja že višja, najbolj praktična izobrazba. Razlike ni v splošno nobene, kajti realk in gimnazij ni. Vse je enotno in za vse enako, toda upošteva se posamezne zmožnosti, tako da tisti, ki ima več zmisla za fiziko ali matematiko, ali za praktično stvar, se odgaja bolj v teh predmetih. Počitnice sploh ni. V tem času gredo dijaki na deželo, da tam še posebej praktično delajo, ali pa da se pripravljajo v tovarnah. S 17. letom mora vsak stopiti v službo države že kot pripravljene, praktične delavce. Gledališča in druge zabave obstajajo. Te so sploh ruska specialiteta. Rusi so rojeni igralci, tako dovršeni, da bi zamenjali njihovo igranje z resničnim življenjem. V mestu vlada popoln red. Povsod straža, miliciner, mirno greš lahko opolnoči na ulico. Milica strogo vrši svojo službo. Za vsak najmanjši prestopok smrtna kazen, dasi so jo baš boljševiki spočetka odpravili. V bojih z ruskimi meščanskimi armadami so bili brezobzirni. Oficirje so vse postrelili. Jaz sam sem kot ruski oficir prišel pred puške. Videl sem tam že kupe mrtvih, a rešil me je zadnji hip neki znanec z ruske univerze. Žid Trockij, poverjenik vojaških svetov, je velik organizator, a brezobziren, terorističen poglavar, brezkompromisen. Po naravi histerik, a dela noč in dan. Potuje po fronti, tam navdušuje vojaštvo in ga organizira. Lenin, ki pa ni Žid, nogo pravi Rus, je mož izrednih lastnosti. Prikupljiv, doboroden, s svojimi besedami te omami, potegne za seboj. Pridobi te s svojo simpatično dobroto. On bi tudi bil za kompromis z meščanskimi strankami, a gata. Glavno važnost pa pripisujejo boljševiki agitaciji Trockij mu stoji neizprosno nasproti. Včasih se skre- To je njih glavno orožje. Ideja mora prodreti! Ko so francoski črnici prišli na njihovo fronto, da se borijo proti boljševikom, so takoj organizirali par sto mož, da se nauče njihovega jezika, da jih zlasti vije pridobijo za svoje ideje. Tudi francoski vojaki jim ne bodo ušli. Pa če bi bil na Ruskem svet že dovolj zrel za takšne ideje, kajti Rus je prav posebne vrste človek, vendar mislim, da je drugod teren in milje za skrajne konsekvence tega nauka še premalo pripravljen. Premalo smo še zreli za tako naziranje, ker smo preveč reakcionarni, nazadnjaški v svoji napredni demokratičnosti. A te boljševiške ideje bodo polagoma prevzele ves svet in bodo mnogo koristile. Delavski stan bo prišel do večje veljave in kapitalizem bo padel.

Tudi v Ameriki se že razširja ta nauk, ker tudi tam imajo nešteto agitatorjev. Na Nemškem tvorijo Spartakovci njihovo strujo in v zvezi z Nemčijo bodo mnogo dosegli. Njih boj proti oduševstvu je gotovo upravičen. Da momentano njih finance slabo stoje — 43 milijonov deficita — je naravno, ker država vsled prehodne delne nourejenosti, vsled nedelovanja tovarov in industrije sploh, nima rednih dohodkov, preskrblja pa vse sama. Izdelovanje denarja jih stane dnes več, kakor je vreden izdelani denar.

A prepričan sem, da se bo iz ruskega naroda spet izkristaliziral zdrav, pošten in silen orjak, ki bo s svojimi idejami podjarmil ves svet.

A. F.

Politični pregled.

— **Kongres srbske socialne partije.** »Radničke Novine« prinašajo objavo Glavne partijske uprave, pozivajoč pojedine partije, da pripravijo potrebno za osnivanje nove jugoslovanske socialistične partije, ki se naj izvrši o veliki noči na kongresu v Brodu v Slavoniji. Zato pozivljajo zaključni kongres na 15., 16. in 17. aprila v Beogradu.

— **Jugoslovanski demokratični klub.** LDU. Beograd, 3. (JDU.) Včeraj popoldne je bila v poslopiju narodnega predstavništva ustanovna skupščina jugoslovanskega de-

mokratskega kluba, kateremu je pristopilo 82 članov jugoslovanske demokratske stranke iz Slovenije, Hrvatske, Slavonije, Istre, Bosne, Hercegovine in Dalmacije. Kondicionalni odbor je ponudil predsedništvo kluba ministru Svetozarju Pribičeviću, ki je izjavil, da ne smatra za oportuno in kompatibilno, da kot minister in predsednik stranke sprejme mesto predsednika kluba. Na to je bil izvoljen nastopni odbor: Predsednik dr. Bogdan Medaković, podpredsednika Adolf Ribnikar in Ivo Grisono, tajniki dr. Vladimir Corović, dr. Vladimir Calcarevič in dr. Pestotnik. V izvršnem odboru kluba so: Vojislav Šola, Dušan Vasiljevič, dr. Srdjan Budisavljevič, Večeslav Wilder, Gjuro Džamonija, Hamid Svrzo, dr. Vekoslav Kukovec, dr. Kostić, dr. Živko Nježić in dr. Božidar Vukotić. V odboru za zunanje stvari so: Predsednik Miroslav Kulmer, podpredsednik dr. Karel Triller, poročevalec Dušan Vasiljevič, člani dr. Dušan Popović, dr. Srdjan Budisavljevič, dr. Stepan Kukrič, dr. Pošćić, dr. Dinko Puc in S. Gluhic. V ustavnem odboru so: predsednik dr. Svetislav Popović, podpredsednik dr. Fran Novak, poročevalec Večeslav Wilder, člani dr. Stevan Simeonović-Čokić, Šukrija Kurtović, dr. Ivan Ribač, dr. Gavro Manojnović, dr. Dinko Puc. Agrarni odbor: Predsednik Ante Djukić, podpredsednik dr. Živko Nježić, poročevalec dr. Henrik Krizman, člani Josip Rajčić, Anton Mihalović, Djordje Pejanović, Ahmed Salibegović, dr. Savo Ljubibratič, dr. Božidar Vukotić, dr. Franjo Poljak, Šukrija Kurtović, Adolf Ribnikar, Gjuro Džamonija, dr. Vekoslav Kukovec, Mihajlo Blagojevič, Soljaga Salihagić, Vaso Muečević. Odbor za prehrano: Predsednik Vaso Muečević, podpredsednik dr. Karel Triller, poročevalec dr. Franjo Poljak, člani dr. Savo Ljubibratič, Dimitrije Zakić, dr. Fran Novak, Dušan Kozmanović, dr. Milenko Marković, dr. Rihard Kraus, Ivan Kejžar, Vojislav Šola, Mihajlo Blagojevič, Adolf Ribnikar, dr. Mjub Muezimović. V svesti svoje odgovornosti kot najjačji parlamentarni klub, je jugoslovanski demokratski klub naročil svojemu izvršnemu odboru, naj takoj stopi v stik z drugimi strankami, predvsem z onimi v Srbiji, na se zagotovi močan blok za reševanje najaktuelnejših državnih vprašanj in potreb.

— **Rešitev poljskega vprašanja na mirovni konferenci.** LDU. Pariz, 2. marca. (CTU.) Mirovna konferenca je sklenila nastopno rešitev poljskega vprašanja: Poljska dobi dohod k morju. Prisodili ji bodo zvezo v obliki pravokotnika, čegar skrajne točke so: Gdansk z zaledjem, Elbog, nadalje v notranjosti dežele črto od Gdanskega do Kraljevca, odond do Torunja in zopet do Elboga. Poljska dobi dve važni železniški progi za zvezo z Gdanskim, eno progo za zvezo Gdansko — Mlawa (proti Varšavi) in drugo progo Gdansko — Toronj čez Poznanjsko.

— **Karolyi proti Čehom in Rumunom.** LDU. Budimpešta, 3. (CTU.) Predsednik ogrske republike Mihael Karolyi je imel včeraj v Szatmarju govor, v katerem je med drugim dejal: »Mislim, da pariška konferenca ne bo razdelila naše dežele in da nas ne bo oropala naših premogovnikov in drugih važnih krajev, brez katerih ne moremo obstojati. Če pa konferenca ne bi razsodila v zmislu Wilsonovih načel, potem ne bomo sprejeli te razsodbe. V tem primeru bo Ogrska pripravljena, z orožjem v roki osvoboditi pokrajine, ki so jih nam iztrgali Čehi in Rumuni.«

— **Oddaja imetja v Nemški Avstriji.** LDU. Dunaj, 3. (DunKU.) Glasom parlamentarne korespondence bo državni tajnik dr. Steinwender najbrže v drugi seji narodne skupščine predložil načrt o oddaji premoženja. Oddaja premoženja začne pri premoženjih, od 30.000 K naprej s 5% oddajo, ki se nadaljuje stopnjevaje do 30% pri večjih imetjih. Premoženja inozemcev, ki prebivajo v deželi, se ne podvržejo glasom nameravanega načrta premoženjski oddaji.

— **Narodna skupščina v Nemški Avstriji.** LDU. Dunaj, 4. (CTU.) Ustanovno splošno zborovanje narodne skupščine je imelo danes svojo začetno sejo. Mnogo je še nepojasnenega v današki politični situaciji. Mesto 255 poslancev, ki jih zahteva zakon, se bo udeležilo jutrišnje seje samo 159 poslancev, ki bodo zapriseženi. Več kot tretjina jih manjka, ker ni bilo mogoče voliti zastopnikov v zasedenih okrajih, v Sudetah in alpskih okrajih. Socialisti niso predložili nobenega seznamka kandidatov za zasilna imenovanja. Ministrski svet rada tega v današnji seji ni izvršil nobenih zasilnih imenovanj, temveč se je omejil samo na protest. V včerajšnji, več ur trajajoči ministrski seji je razpravljajl dr. Renner o političnem položaju. Povdarjal je posebno potrebo finančne reforme ter izjavil, da se more vprašanje finančne reforme in tudi one o politični reformi udeležiti samo v ljudskem kabinetu. Izjavil je v imenu vlade, da bodo on in državni tajniki dali ostavko. Enako se je izrekel tudi državni notar dr. Sylvester za svojo osebo.

— **Pogajanja za združitev Nemške Avstrije z Nemčijo.** LDU. Berlin, 3. marca. (Dun. KU.) S pooblastilom obojnih kabinetov so se v Weimarju vršili pogovori nemško avstrijskega državnega tajnika za zunanje stvari dr. Bauerja z državnim predsednikom in s člani nemške državne vlade o spojitvi Nemške Avstrije z nemško državo. Spojitve naj se izvrši po končanih dogovorih o posameznih vprašanjih potom državne pogodbe, ki se predloži v odobritev obojima narodnima skupščinama. Po ratifikaciji pogodbe se bo izvršila spojitve na podlagi

državnega zakona, pri čigar osnovitvi in odobritvi bodo nemško-avstrijski zastopniki v zakonodajnih skupščinah nemške države sodelovali. Pogoji za prehod Nemške Avstrije k markini valuti se bodo proučili kar najskrbnejše ter se vse potrebno vredilo za bližnjo prihodnost. Govor je bil tudi o stališču, katerega naj zavzema v prihodnosti mesto Dunaj, ki naj postane drugo glavno mesto države. V tem oziru so zastopniki nemške države Nemško Avstrijem šli zelo na roko.

— **Antantni pogoji Nemčiji glede podaljšanja premirja.** LDU. Pariz, 2. (CTU.) Lyonski listi priobčujejo nastopne podrobnosti o vojaških pogojih za podaljšanje premirja, katere je zavezniški generalni štab v petek predložil mirovni konferenci: Število stalne nemške armade ne sme presegati 200.000 mož. Vrhovno poveljstvo in oborožba teh čet se uravna po posebnem pravilniku, čegar določbe se dodajo mirovnim preliminarjem. Artillerija in zrakoplovstvo bodo pod strogim nadzorstvom in ne smejo prekoračiti omejitvev, ki jih bodo določili zavezniki. Tvornicam za vojno gradivo bo predpisan proizvodni maksimum. Medzavezniška nadzorstvena komisija bo trajno nadzirala čete in tvornice za vojno gradivo. Posebni davki in zasega carin bodo služili v poravnavo vojnih dolgov. Na način, ki ga ima določiti medzavezniška komisija, bo plačevala Nemčija letno deset do petnajst milijard. To prisilno plačevanje se proračuna na trideset do petdeset let. Kar se tiče teritorialnega vprašanja ostane dosedanja zasedba levega renskega brega tudi za naprej neizpremenjena v veljavi Demarkacijske črte, ki vpoštevata etnografske in državne ozire bo Nemčijo in Poljsko in tudi Nemčijo in Avstrijo strogo ločilo. — O maritimnih zahtevah entente poroča francosko časopisje dodatno k angleškim vestem: Kar se tiče usode nemškega brodogoja, vlada začasno neso-glasje med Angleško in Francijo, ker se ta upira uničenju brodogoja. Glede vseh drugih točk pa so zavezniki soglasnega naziranja. Vsi nemški podmorniki in rešilni čolni za podmornike kakor tudi ladjedelnice, zlasti ona v Kielu, se morajo tekom 14 dni pod nadzorstvom zavezniških zastopnikov razdejeti: Vse še nedovršene gradbe in naprave te vrste se morajo tekom treh mesecev po podpisu preliminarnega mira zopet porušiti. Gradivo se sme porabiti drugod, vendar pa le za naprave, ki služijo miru.

— **Nemško meščanstvo proti delavskim svetom.** LDU. Nauen, 4. (Brezlično.) Z ozirom na enostransko snovanje delavskih svetov po ruskem vzgledu pozivljajo nemško časopisje desnice nemške strokovne organizacije, naj osnujejo zastopstva vseh produktivnih stanov na demokratski podlagi z jamstvom enakopravnosti ne proletarskih stanov napram delavcem, da se tako one mogoči diktatura posameznih stanov.

— **Nemir in stavkarsko gibanje v Nemčiji.** LDU. Berlin, 4. (DunKU.) Včerajšnji sklep berlinskih delavskih svetov o stavki je bil sprejet s približno dvetretjinsko večino. Obrati za živila, požarna bramba, saniteta, piln nova tvornica, pogrebni zavodi, bolniške blaginje in rudarska organizacija se ne udeležijo stavke. Posvetovali so se potem o zahtevah »Rdeče zastave« (»Rote Fahne«) da se naj število političnih oseb starega in sedanjega sistema pred revolucijskim sodiščem obsodi. Po daljši debati je bil prvi del teh zahtev, glasom katerih naj se oba Hohenzollerija, Hindenburg in Ludendorff obsodijo sprejet. Drugi del, da naj se obsodijo Ebert, Scheide-mann in Noske, je bil odklonjen. Končno so sklenili, da se pred revolucijski tribunal citira morilce Liebknecht in Roze Luxemburg. Zvečer so ustavili promet na cestni visoki in okrožni železnici. Na več delih notranjega mesta je prišlo do streljanja: na Aleksandrovem trgu je bilo več mrtvih. Tudi ropali. Na drugih krajih mesta so Spartakovci priredili puče. Napad na severni kolodvor je bil odbit. — LDU. Berlin, 3. (CTU.) Ceste železničarji so že danes zvečer ob 8. ustavili delo. Ko so v teku današnjega dne špandauski delavci, delavci občnega električnega društva in delavci Schwarzkopfskih tovarov izstopili iz delavnic, je znašalo število stavkajočih zvečer 200.000 mož. Meščanski večerni list niso izšli. — LDU. Halle ob Saali, 3. (CTU.) V Halleju se vrše težki boji. 30 civilistov je bilo dosedaj že ustreljenih. Neštevilno častnikov je pograbila množica ter jih vrgla v Saalo. V Halleju in okolici so roparji na delu. — LDU. Weimar, 3. (CTU.) V Erfurtu je protistavka, ki jo proklamirali meščani, napravila dalekosežne posledice. Ljudje si morajo pokopavati sami svoje mrtvece, babice ne pesočajo več porodnic, v mestu ni ne vode ne kruha. V Weimarju se je meščanski odsek obrnil do meščanov ter jih pozivlja, da naj se pripravijo na protakcijo, da bi delavstvo stopilo v splošno stavko. — LDU. Monakevo, 3. (CTU.) Monakovo je bilo do poznega večerja mirno. Generalna stavka, ki so jo nameravali uprizoriti komunisti, do sedaj še ni prišla do izbruha.

— **Francozi in nemško premirje.** LDU. Pariz, 3. marca. (Dun. KU.) »Agence Havas« poroča: Dokumenti ki ga obdeluje maršal Foch z veččaki velesil, obsejajo parlamentarno rešitev in pogoje vojaške vsebine, ki jo hočejo naprtiti Nemčiji. Ta spis omejuje ustroj nemške armade s tem, da ji priznava samo značaj policijske sile in določa garancije, s katerimi se zanprej Nemčiji omejuje natančno izpolnitev vseh obveznosti. Komisija, za grško odnošaje je načeloma sklepala o usodi Male Azije. K

obrežja med Aivalijem in zalivom Kosa naj pripade Grški, ali v last, ali pa kot izvršiteljici mednarodnega mandata. Italija je predlagala gotove pridržke. Komisija je jela sedaj urejati usodo Šlezviga, čigar severni del naj glasuje en bloc, osrednji del pa v oddelkih za državno pripadnost. Pripravljene so tudi še finančne odredbe. Francoska vlada ne zahteva povračila vojnih izdatkov, marveč popolno zopetno popravilo, plačilo pokojnin in vseh vsot, ki sta jih obrt in industrija utrpela na dobičku. Končno vojno premirje se bo predložilo Nemčiji v podpis pred 17. marcem.

— Tudi Španci trpajo. LDU. Madrid, 3. (DunkU.) Zborniške seje so bile iz notranjih in zunanjih političnih razlogov nepričakovano odgodene na nedoločen čas. Pomankanje prehrane je v Španiji povzročilo neznosne razmere, ki vplivajo vznemirljivo na prebivalstvo. Stavkarsko gibanje v Barceloni in nevarnost, da preplavi to gibanje tudi druge province, sili državo, da kar najhitreje odredi vse potrebno za njih obrambo.

Prvi majnik.

Vse politične, strokovne in prosvetne organizacije, nadalje posamezni zaupniki krajev, kjer ni organizacije, naj javijo najkasneje do 15. marca na upravništvo »Napreja«, koliko izvodov majskega spisa naroče.

Naznanjamo, da bo letošnja številka majskega spisa izšla v prav posebno odlični izdaji, trajne vrednosti. Velikost bo kot pri socialni reviji »Demokracija«. Ovitke bo tiskan v dveh barvah. Sodelovanje so nam obljubili naši najboljši pisatelji in umetniki.

Cena majskemu spisu se je radi izrednih stroškov za papir in druge tiskarske potrebščine določila na 1 krono za iztis.

Vsak sodrug, vsaka hiša si mora zagotoviti ta važni spis. Naročite ga vsi, ki čutite socialistično!

Dopisi.

Javni red in mir. Prejeli smo dopis, ki se peča s to zadevo in ki ga priobčujemo. Delavsko ljudstvo prav dobro pozna vse razmere, ve tudi za vire neznosnega položaja, v katerih dandanes živimo — mogoče bolj kot si nekateri mislijo. Delavstvo se dandanes tudi bolj zanima za vse tekoče zadeve javnega življenja, bolj kot kdaj prej! Z javnim redom in mirom se peča »Večerni list« št. 34. in pri tem namiguje na sodnije, ki naj ne sidiijo premehko! Zdaj pa mi vprašamo, ali se naj javni red in mir vzdržujeta in ščitita z bajoneti in sodnijami? Ali mislite s tem odvracati zaslužen svojo kazen od strani ljudstva za svoje grde grehe? Da, nekateri še vedno tako delajo! Ali pa dotičniki mislijo, da jih bodo rešili bajoneti in sodnije ljudske sodbe? To ne bo tako! Kruh, oblačila, stanovanja, to so tri stvari, ki jih treba najprvo, da se obdrži javni red in mir in če teh kmalu ne bo, naj si merodajni krogi ta pogrešek prav dobro zapišejo za ušesa! Dokler tu ne dobi ljudstvo zadoščenja, bodo zastoj vsi drugi ukrepi! Premislimo, gmotni položaj delavskega ljudstva; delavca, ki je skoro nog prišel od vojakov in premislimo na drugi strani našo draginjo! Ali ni to nekaj človeškega? Plače so sramotno majhne, vsaka stvar pa se je deset- da, dvajsetkrat podražila! Delavec mora celi dve leti delati, da si lahko kupi kako obleko! Kje so pa čevlji, kje drugo! Obsojamo vsako podivjanost, obsojamo pa tudi to, da se z rešitvijo vprašanj o prehrani, o stanovanjski krizi itd. tako odlašajo! In če se javni red in mir enkrat skali, se bo gotovo najprej vsled tega! Kdo bo kriv?

Celje. Celjska »Nova Doba« št. 17. od 1. marca 1919 bevka nad železničarsko godbo! Gospodje, pomedito najprej pred svojim pragom! Železničarska godba v Celju si je priredila na pustno nedeljo t. l. plesni venček v gostilni pri »Zelenem travniku«. Gospode jako boli, da so dali železničarji lepake tiskati v obeh jezikih v tiskarni »Celeja« in ne v »Zvezni tiskarni«. Ko so železničarji priredili lansko leto božičnico, so si nabavili lepake v »Zvezni tiskarni« in so plačali za 50 komadov 45 kron, »Celeja« pa zahteva 20 kron! Kar se tiče narodnosti pri železničarjih, si pač ni treba beliti glave, ker smo sami Slovenci in smo ravno tako narodni, kakor vi, ki vam pri veseljah v »Narodnem domu« igra celjska nemška godba! O gosp. Marnu bodi povedano, da je rojen Slovenec in tak tudi ostane, pa da vendar ne more gledati, da bi se koga odiral! Sinu g. Spindlerja svetujemo, da drugič pusti naše lepake pri miru, in da jih ne trga z zida, kakor jih je sedaj, če hoče, da se mu ne bodo njegovi gohiti poščipali, če ima preveč dolge! Gospodje pri »Novi Dobi«, nikar se več ne razburjajte zaradi naših lepakov! Pobrigajte se rajši za aprovizacijo in da se cene v mestu ne bodo tako nesramno navijale. Mi železničarji ne bomo trobili v vaš »narodni« rog, ker smo vsi organizirani v mednarodni socialni demokratijski stranki!

Pragersko. Kako se godi delavcem slabše vrste pri železnici, se vidi iz sledečega dogodka. Te dni se je nekemu vojnemu dobičkarju konfisciral živež, ki ga je ta hotel vtihotapiti v Nemško Avstrijo. Razdelilo se je ta živež brezplačno med tukajšnje uslužbence, pa žalibog samo sprevodnemu osebju. Kaj pa prožni delavci in oni iz kurilnice, ali niso železničarji? Pravično bi bilo, če bi vsak kaj dobil, posebno pa še, ker so tudi nekateri taki dobili, ki niso potrebni in ki so celo posestniki. Naš

odbor tega ne ve, da smo tudi mi železničarji, najbolj pa je žalostno to, da g. postajenačelnik ne ve, da so prožni in kurilni delavci tudi železničarji!

Sevnica-Videm. Zadnjič smo nekoliko okrcali našega prožnega mojstra g. Koželja, a sedaj ne ve, kaj bi storil. Slisali smo, da bo sodnijsko postopal proti uredništvu »Napreja«; potem, da bo zahteval z delavci protokol; toda preteklo je že mesec dni, pa ni ne enega ne drugega in mi smo pripravljeni na vse. Tudi glede aprovizacije bomo nekoliko govorili, samo da bi gospod kaj sprožil, da bi se začela preiskava. Ko so čitali zadnji članek v »Napreju«, ga je eden uradnikov v Rajhenburgu vzpodbujal na tožbo, če ne, ga bodo gospodje prijeli za ušesa. Pa kaj je napravil g. prožni mojster? Hodil je okolo delavcev in izpraševal, kdo je to pisal. Seveda ni nihče vedel. Ali kaj se je zgodilo potem? Delavec si je prižgal cigareto, ko je čakal pri prožnem vozičku zraven ogiba, da je prinesel eden delavcev ključ. Prožni mojster ga zagleda in nahruli: »Vrzi cigareto proč, tukaj se ne bo kadilo!« Ta seveda tega ni storil, ker cigareto si je sam kupil in drago plačal. Nato mu reče g. prožni mojster, naj ostane čez osem dni doma. In res, čez osem dni mu prinese delavec iz Vidma v Rajhenburg knjižico, da ostane doma. Ta ostane miren in drugi dan se pelje v Zidanmost do sekcijskega predstojnika in mu stvar razloži. Sekcijski predstojnik ni mogel verjeti, ker to ni nikjer zapisano, da bi se ne smelo kaditi in mu reče: »Jutri pojdite spet na delo, knjižico pa pustite tukaj, da jo pošljem prožnemu mojstru«. Kakšen obraz je napravil, ko je dobil pismo in knjigo, to nam ni znano. Seveda to si on zmiraj misli kakor tudi govori, da bo že on to rdečo gardo iztrebil od železnice. Pa bomo še dolgo čakali, da bi se on poslužil takih sredstev. Za danes naj zadostuje, bomo pa še drugič kaj gradiva posiskali.

Več delavcev.

Celovec. Nezaslišana krutost Družbe sv. Mohorja. Ta naš največji kulturni zavod je svojega več kakor 14 let službojočega sotrudnika, gosp. Fr. Errat z raznimi spletkami, zavijanjem in izgovori toliko časa mučil, da ga je po štirinajstletnem zvestem in vestnem poslovanju brez odškodnine ali pokojnine odpravil. Imenovani gospod je postal žrtev ondodnih razmer, ker je poznal spletke in tajne niti, ki so le na skritem delovale. Zahtevali so od njega osemurno delo, a plačevali so ga tako, da še za tri ure na dan ni bil odškodovan. Mož je bil nepretrgoma v službi, dočim so ženske moči dobivale po cele dneve dopusta, imele manj dela, a bile neprijetno bolj plačane. Vsake četrte ure so mu kaj očitati, tajnika in ravnatelja pa, ne samo cele dni ali tedne, temveč po cel mesec ni bilo v pisarno. — Nič bolje ni z uslužbenci v tiskarni in knjigovodnici. Ljudje so tako beraško plačani, da še za jed ne zaslužijo. Pritožili so se že pri predsedniku, a ta se je zgovoril na ravnatelja, ravnatelj na tajnika in tajnik na odbor, da končno niso nič dosegli. Od odbora se za podjetje nihče ne briga in skrajni čas bi bil prenameniti pravila, določiti književni program in izvoliti nov odbor. Društvo šteje 90.000 udov, samo bi si jih niti 1000 ne pridobilo, vse je zelo poverjenikov. Družba je takega pomena, da tudi mi zahtevamo anketo poverjenikov, ki bo razmere s knjigami in plačami uredila. Ako se poviša udnina na 6 K bo za boljši književni dar in za boljše plače dovolj, sedaj stradajo udi in uslužbenci, kajti tudi knjige vidno nasedujejo.

Iz Tivta pri Kotoru. Dragi sodrug! Vsak dan čitam »Naprej« in zelo sem vesel, ko iz poročil spoznavam, kako napreduje vaše organizacije. Uverjen sem, da boste tudi vi z zanimanjem brali kratko poročilo, kako delujemo mi tu doli v južni Dalmaciji. Dne 20. februarja smo ustanovili politično organizacijo in izvolili odbor. Pristopilo je takoj 150 članov. Tudi naša strokovna organizacija se dobro razvija, število članov se vedno bolj množi. Upanje imamo, da bodo v kratkem času vsi delavci pristopili k naši organizaciji. Pred vojno je bilo tu žalostno, kajti imeli nismo nikake organizacije, sedaj pa naenkrat tako vesel preobrat. Le pogumno naprej v boj za naša prava!

A. K.

Mednarodna strokovna konferenca v Bernu.

Obenem z mednarodno socialistično konferenco je zborovala v Bernu tudi mednarodna strokovna konferenca. V naslednjem podajamo poročilo o najvažnejših sklepih konference.

Predvsem sta bila dva predmeta, s katerima se je bavila konferenca: zopetna vpostavitve mednarodne strokovne zveze in njen bodoči sedež. K temu je bila sprejeta Grünwaldova resolucija, ki se izreka za skorajšnjo definitivno vpostavitve strokovne internacionalne zveze v soglasju s tej zvezi pripadajočimi deželnimi centralami in v soglasju s strokovno zvezo zahodnih držav naj skliče v Parizu najpozneje do maja tega leta novo mednarodno strokovno konferenco, katere prva naloga bodi zopet vpostaviti popolno skupnost internacionalnega delavskega gibanja.

Drugi predmet je bil mednarodni delavski varstveni zakon in razprava o tem na mirovni konferenci. Izvolila se je komisija, ki naj sklepe konference Leedzu in Berna v najvažnejših točkah združi v enoten sklep. Komisija je predložila resolucijo, ki obsega 15 minimalnih zahtev, ki se morajo pri mirovnem sklepu priznati kot mednarodne

pravice. Te zahteve vsebujejo med drugim: Prepoved obrtnega dela za otroke pod 15. leti; šesturni delavni čas za mladoletne do 18. leta; osemurni delavnik za dorasle; proste sobotne popoldneve za delavke; 36-urni nedeljski počitek; znižanje delavnega časa po osem ur v zdravju škodljivih podjetjih; varstvo delavcev na domu; svobodna koalicijska pravica; nedopustnost prepovedi izseljevanja. Resolucija se ujema bistveno s smernicami, ki jih je sklenil mednarodni socialistični kongres glede delavskega varstva. Živahna debata se je razvila o tem, kako naj se izvede praktični ta program.

Sprejeta je bila tudi resolucija o zvezi narodov, ki mora sloneti na volji in sodelovanju vseh narodov. Njeno delovanje naj se ne omejuje le na politično polje, marveč naj pospešuje gospodarske odnose med narodi.

Končno je bil sprejet oklic na delavce vseh dežel, v katerem se zahteva narodna in mednarodna organizacija dela, ki dovoljuje na podlagi metodične procedure uveden izkaz sposobnosti individualnega dela v za posamezne potrebe človeštva zahtevane potrebe; nadalje je dognano, da bo zagotovljeno delovanje mednarodne delavske zakonodaje samo potom vpostavitve mednarodnega delavskega urada kot dela mednarodne lige. Ta urad naj se opira na mednarodni delavski parlament, v katerem naj bodo zastopani odposlanci vseh narodov in poklicov. Ta urad naj ne sklepa samo mednarodne koncesije, marveč mednarodne zakone, ki naj bodo od trenutka njihovega sprejetja pravno močni, kakor mednarodni zakoni. To razlaganje vloge mednarodnega parlamenta jamči za mednarodno postavodajo, ki bo ustanovljena v blaginjo narodne lige, kar pomeni toliko kot nadnarodno suvereniteto.

Na konferenci je bilo udeleženi 53 odposlancev, ki so zastopali 16 dežel.

Boj pegavici: smrt uši!

Iz Rusije vrnivši se vojni vjetniki so prinesli par slučajev v naših krajih nepoznane nalezljive bolezni, pegavice — nemško Fleckstypus — v Ljubljano in Maribor. Ta bolezen se odlikuje po tem, da dobi bolnik 4. — 6. dan uzpuščajev po životi in rokah ter nogah, ter da se bolezen zelo razpase v krajih, kjer je mnogo nesnage in mrčesa, pred vsem uši. Kjer je torej umazanost doma, tam je kotišče pegavice. Ker bi se utegnila ta nalezljivka tudi pri nas razpasti, je na mestu, da se narod opozori, kako se je ubrati.

Bolezni se nalezijo samo, če te piči uš, ki se je s pikom na pegavičnem bolniku okužila.

Z ušjo istovetna je njena zalega, gnjida, ki se drži na lasih in kacinah po telesu ter na perilu in obliki, in iz katere se v par dneh izkoti uš. Najnevarnejša je bela ali gvantha uš, pa tudi glavna in osramna uš, najbrž nista brez krivde, tako da moramo računati z vsemi tremi enako, če hočemo doseči uspeh t. j. onemogočiti razširjenje pegavice. Pomnimo torej, da nevarnosti ni, kjer ni uši! Naglašam pa, da je ena sama uš dovolj, da bolezen raznese, da, samo en pik ene okužene uši zadostuje, da oboliš na pegavici. Pogoji razširjenja pegavice je torej uš. Zato se ta bolezen ne razširja tako hitro, kot n. pr. španska influenza, kater povzročitelj gre najbrž po zraku, da torej nisi nikjer varen pred njim. Pri pegavici je drugače: v tvoji moči je, da se bolezn ubraniš in primerno zagrabiš njeno raznašalko uš.

Boj proti pegavici se potemtakem zgosti v boj proti uši in gnidi. Bojno sredstvo pa je snaga!

Ce torej sam nimaš uši in v svojem poslu nikdar ne prideš v dotiko z njimi, si lahko brez skrbi. Kdor pa ima neprijetno možnost, da se nalezijo samo ene uši, je v nevarnosti, da oboli, če je ta uš imela priliko, da se je na pegavičnem bolniku okužila. Ogroženi so potemtakem ljudje, ki imajo opravka z ušivci in ušivkami: zdravniki, učitelji, duhovniki, vojaki, ljudje po zaporih in skupnih ležiščih ter taki, katerih poklic jim nalaga dolžnost pečati se s stvarimi, katerih se drže uši in gnjide, kakor perice, frizerji, prekupčevalci starih oblek in cunj in podobno.

Kako torej se varujemo uši, oz. jih uničimo z gnidami vred? Treba jih je uničiti in ne samo pregnati, ker bi se pregnane uši spravile zopet na koga drugega. Uničenje uši in njenih jajčic, gnjid — **razuševanje** je torej dvojno: na človeku samem in njegovem odelu oz. ležišču!

V navadnih časih je med našim ljudstvom toliko snage, da so ušive rodbine ali njeni člani ni izjeme. Edino berači, ki spe danes tu, jutri drugje, potepuhi in podobni ljudje, so tvorili pri nas pred vojsko stan ušivcev. Če se je nek-daj kak šolski otrok nalezil uši, so si znale slovenske matere dobro pomagati: otroka so ostrigle ter ga z vročo vodo in milom dobro

umile. To se je ponovilo nekajkrat in uspeh je bil popoln. V vojski pa se je toliko uši razplodilo in menda ga ni, ki ne bi bil vsaj enkrat preganjal teh lazečih gostov tudi s sebe. Uš in gnjida je postala predmet premnogim spisom in knjigam, tako da smelo trdim, da ga ni bitja — tudi najmanjšega ne — o katerem bi bilo najti toliko razprav, kot ravno o umazani uši.

Ker se uši in gnjide drže las, brk in brade, kocin pod pazduho, na prsih, osramnju, ter rokah in nogah, je najboljša in edino zanesljivo, če imamo opravka z zelo velikim ušivcem, da ga od temena do nožnih palcev obrijemo, ali vsaj kar moči na kratko ostrizemo, vse kocinske odpadke zmečemo v ogenj, obriteža oz. ostrizenca z vročo vodo in milom dobro okopljemo in mu damo popolnoma sveže perilo, obleko, pokrivalo in obuho, v katerem sigurno ni nobene uši. S tem je človek kot oseba razušen in, če tudi je na pegavici bolan, popolnoma nič nevaren, če ne pride uš od drugod nanj. Perilo, rjuhe in druge stvari, ki jim prekuha ne škodi, dobro prekuhamo, kot je to že itak pri slovenskih materah navada. Druga je z obleko, pokrivali itd., ki ne preneso prekuhe brez škode. Za te imamo pri nas peči, v katerih pečejo naše mamice kruh. Tako peč zakurimo tako močno, kot za peko kruha. Potem, ko je peč dovolj razgreta, jo dobro očistimo, da ne ostane niti troha žerjavice, pepela in sploh nobena iskra, od katere bi se mogla obleka vneti ali vžgati. V tako očiščeno peč položimo na dno radi večje varnosti še par desk ter nanje zmečemo naravno zavite stvari, ki jih hočemo razušiti. Če potem peč zapremo in pustimo obleko v njej dobre pol ure, so sigurno vse uši in gnjide zatrite, ker jih vročina nad sto stopinj, ki vlada v peči, popolnoma uniči. Tako smo razušili poleg človeka samega tudi njegovo životno in posteljno obleko v kotlu, ter obleko oz. pokrivalo v peči. Preostaja nam še kožuhovina, obuha in vse stvari, ki so iz usnja, gumija itd. in ki ne preneso vročine, ne da bi se pokvarile, ter postelja in bivališče. Za vse to imamo sigurno sredstvo v 5 odst. karbolovi raztopini, ki jo lahko dobimo v vsaki lekarni, za razmeroma mal denar, ali pa si jo sami pripravimo, če kupimo nerazredčeno karbolovo kislino. S karbolovo kislino istoveten je lizol. Od enega ali drugega vzamemo navadno kupico do vrha, ter jo pomešamo z vodo, ki jo mora biti dobra dva litra, da nastane 5 odst. raztopina, ker se ožge koža! Z to raztopino do dobra poškopimo in omočimo vse ušive stvari, ki z njimi ne moremo v kotel ali peč. Z isto raztopino tudi dobro namažemo posteljnjak, stike njegovih delov, poškopimo tla, stene in strop, ter pazimo pred vsem na špranje, ki nudijo ušem dobro skrivališče. Slamo iz slamnic, pa najboljša da iztresemo na prosto in zažgemo, slamnice same pa prekuhamo. — Če smo vse opisano i na človeku i njegovem perilu, obleki, pokrivalu in obuči ter ležišču in stanovanju, temeljito izvršili, smo ušivo golazen zatrli ter s tem odvrnili od sebe in od drugih nevarnost pegavice.

Snaga, snaga in zopet snaga — to je več kot pol zdravja!

Po dr. Mirko Černiču.

Dnevne vesti.

— Častna svetinja — na račun občine. Vpokojeni gimnazijski ravnatelj Senekovič je sedaj ravnatelj plinarne. Pred leti je ljubljanska občina prevzela plinarno in tudi osobje, med tem pa tudi Senekoviča. Nekaj kvalificiranega osobja je občina nastavila z dekreti in isto tako ravnatelja, ki je sedaj čez 70 let star in se mu je dala letna plača 3000 kron z aktivitetno doklado 1000 K, draginjsko doklado 2250 kron. Poleg tega ima celo 1. nadstropje v plinarni (stanovanje, obstoječe iz 5 sob, predsobe, kuhinje, kopalnice, kletj in zraven obsežen vrt) brezplačno; najemnina se ceni na 2000 kron. Samo ob sebi umevno je v kuhinji štedilnik s plinovo kurjavo in plinova razsvetljava v vseh prostorih, tudi v kopalnici. Udobno, moderno urejeno stanovanje, za katero bi pri današnjih razmerah rad plačal vsakdo 5000 kron letno. Toda gre pri tem le za to, kakšno kvalifikacijo ima Senekovič za plinarno. V pisarni sta dve pisarniški moči, poleg tega je en sluga, najbrž za ravnatelja. V plinarni so pa potem 1 strojni vodja, 3 nadkurjači, 4 kurjači, 5 delavcev pri premogu. Nekateri uslužbenci so celo v plinarni uslužbeni od 20 do 30 let, toda za te se niso upoštevala službena leta, pri ravnatelju pa od takrat, ko je bivši župan Hribar pokupil večino delnic in so dobili Slovenci večino. Pred 12 leti se mu je vstelo 10 let službe na račun občine. Pri teh razmerah bi tudi ravnatelj Senekovič bil bedak, ako bi šel še enkrat v pokoj, ker delo upravljajo drugi; plin se dela brez njega in tehnično odgovornost nosi ravnatelj elektrarne g. Čuha; za to delo se mu mora plačati mesečno nekaj

subvencije. S tem je stvar rešena za občinarje. Plača in stroški, ki znašajo pri tem 70letnem starčku čez 8000 kron, leži na ramah ljubljanske mestne občine. In ta gospod je že enkrat vpokojen in uživa tudi precej mastno pokojnino.

— S 67. seje deželne vlade za Slovenijo z dne 28. svečana 1919. Predsednik pozdravi nove člane deželne vlade za Slovenijo, ki so se prvič udeležili seje. Odstopivšim članom se izreče pismena zahvala. — Predsednik in podpredsednik sta ob priliki potovanja v Belgrad izposlovala pri zemaljski vladi v Zagrebu 20 vagonov pšenične in 30 vagonov koruzne moke za Slovenijo. Ministrstvo za prehrano v Belgradu je na njihovo intervencijo dovolilo, da se odpošlje 48 vagonov moke iz Zemuna v Ljubljano; pravilno odpremo moke bo nadzoroval v Zemunu ravnatelj Jovan, ki ima tudi pooblastilo, da nakupi v Banatu iz proste roke večje množine masti, moke, ječmena in drugih potrebnih živil. Od ameriške moke, ki se nahaja v Trstu se prepelje v najkrajšem času večja množina moke v Ljubljano. — Za podporo slug na I. državni gimnaziji v Ljubljani se dovoli primeren znesek. — Store se ukrepi, da bo mogoče onim dijakom, katerim se onemogočuje poset živinozdravniških in gospodarskih visokih šol na Dunaju, v Budimpešti in Lvovu, nadaljevati pouk v Švici ali pa na Francoskem.

— Tedenški izkaz o prenosnih boleznih na ozemlju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani od 16. do 22. svečana 1919. Difterija: Celjski okraj: občina Sv. Jeronim (1 oseba obolela). Ljutomerski okraj: občina Očeslavci (1 oseba obolela). Osepnice: Črnomeljski okraj: občina Vinica (5 oseb obolelo) od teh je en slučaj iz prejšnjega tedna. Ljutomerski okraj: občina Slamnjak (1 oseba obolela). Ptujski okraj: občina Dolena (1 oseba obolela); občina Lešnica (1 oseba obolela); občina Meretinci (1 oseba obolela); občina Stojenci (1 oseba obolela); občina Slatina, okolica (1 oseba obolela). Ptuj mesto: (1 oseba obolela) v hiralnici. Mariborski okraj: občina Št. Ilj v Slov. Gorici (1 oseba obolela). Griža: Celje mesto: (2 osebi oboleli). Novomeški okraj: občina Šmihel pri Stopičah (1 oseba obolela). Skrlatinka: Radovljanski okraj: občina Mošnje (1 oseba obolela). Trebušni legar: Celje mesto: (1 oseba obolela). Pegavec: Krški okraj: občina Radeče (1 oseba obolela). Slovenjegraški okraj: občina Šoštanj (1 oseba obolela). Kamniški okraj: občina Mekinje (3 osebe obolele, 1 oseba umrla).

— Iz gerentske seje občinskega sveta v Trbovljah, ki se je vršila 18. februarja ob 2. uri popoldne z naslednjim dnevnim redom. I. Volitev novega šolskega sveta za Trbovlje in Hrastnik. II. Skupajnosti. Za krajevni šolski svet Trbovlje, so bili izvoljeni za S. D. S. 3 svetovalci Ignac Sitter, Florjan Majdič in Klenovšek Jakob. Za J. D. S. Kramer Ivan, in za rudnik rudniški nadzornik ing. Kolka. Za Hrastnik za J. S. D. S. Malovrh Karl, Jazbec Ivan, Kurent Jože. Za J. D. S. Jan Ignac in Roš Ferdo. V občinsko zvezo je sprejet Veber Karl z družino vred. Gosp. dr. Mrcina sedanji gerent ostane toliko časa, da se razmere predurajo. Pogreb za ponesrečenim brožnikom Koračem 60 K se plača iz občinske blagajne. Sklene se, da se amortizacija vojnega posojila vstavi za toliko časa, da se dobijo tozadevna navodila ali, da se stvar končno uredi. Plače občinskih nastavlencev se uredijo takoj z ureditvijo valute, če se ona v doglednem času ne izvede, se pa njih plače razmeroma razmeram urede. Plača streškinji se zviša na 25 K. Čuvaju Zajcu se plača zviša od 99 K do 120 K.

— Omejitev pisemskega prometa z Nemško Avstrijo. Ljubljanskemu dopisnemu uradu poročajo, da je Nemška Avstrija ustavila pisemski promet iz inozemstva v Nemško Avstrijo. Tako n. pr. v Gradcu baje vsa pisma iz Jugoslavije cenzurirajo in jih opremljajo z žigi »Einfuhrverbot. — Zurück«. Izvzete so menda le dopisnice. Ta omejen pisemski promet bo trajal do 9. marca, ko bo končano žigosanje bankovcev v Nemški Avstriji.

— Tatca hranilnih knjižic zasačena. Tukajšnjemu kriminalnemu oddelku policijskega ravnateljstva se je te dni posrečilo izslediti nevarno tatco hranilnih knjižic v osebi 26letne Ivane Ravnikar iz Stare Loke, ki je bila zaposlena od 2. novembra 1917 kot delavka na tukajšnji glavni pošti, kjer je tatvine tudi izvršila. Tako je izginilo na tukajšnji glavni pošti v januarju in februarju t. l. pet hranilnih knjižic, katere je Ivanka Ravnikar le deloma realizirala. Da ni dvignila denarja iz vseh knjižic, je pripisovati zgolj sročnim slučajem. Pri likom hišne preiskave se je našlo pri Ravnikarjevi hranilno knjižico »Ljudske posojilnice« glasečo se na njene nezakonskega sina z vlogo 5000 kron, ki je bila skrita v vreči moke, dočim se je našlo v razgledniškem albumu za razglednicami več tisočakov. Tudi sicer je bilo v stanovanju veliko predmetov, ki si jih je Ravnikarjeva nabavila z ukradenim denarjem, kakor obleka, zlatenina, knjige itd. Dosedanja preiskava pa je dognala pred vsem tudi to, da je izvršila Ravnikarjeva vse te tatvine na lastno pest in da pri tatvini ni bil nihče sodelujoč, najmanj pa kak poštni nastavljenec. V koliko je proti Ravnikarjevi upravičen sum radi tatvine raznih poštnih pošiljatev, bo preiskava šele dognala. Izročila se je deželnemu sodišču.

— Gledališko društvo na Jesenicah uprizoni v soboto, dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo, dne 9.

t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani pri »Jeleni« na Savi Meškovo tridejansko dramatsko sliko »Na smrt obsojeni?« Igra, ki je povest trpljenja našega naroda na Koroškem, je posebno primerna za današnje dobo, ko se vstvarjajo severne meje naše kraljevine. Vstopnina je navadna. Ker pa je čisti dohodek obeh predstav namenjen podpornemu skladu za koroške begunce, se bodo preplačila hvaležno sprejemala.

— Porotno obravnavo v Novem mestu prično v nedeljek, dne 17. marca in bodo trajale do 22. marca.

— 20 socialističnih sšodov so priredili v nedeljo popoldne srbski sodrugi v Belgradu. Na teh zborovanjih so odločno protestirali proti stanovanjski bedi in proti nastopanju hišnih gospodarjev radi stanarine.

— Grozen umor se je izvršil 28. pr. m. na Brunku, občina Radeče. Neznani roparji so izvalili posestnika Ivana Strnada ob 2. uri jutraj iz hiše in pri tem mu je eden izmed njih zasadił nož v srce. Posestnik je mogel le še zaklicati: »Pomagajte, roparji so tu!«, potem se je zgrudil mrtev. Ta klic je zbudil njegovo hčerko, ki je pričela na ves glas klicati na pomoč kar je roparje preplašilo, da so zbežali. O njih še nimajo sledu.

— Brezžična brzojavna postaja v Belgradu. Francozi so poslali v Belgrad vse aparate in ves material za veliko postajo brezžičnega brzojava. Ta postaja bo v zvezi z ono na Eifflovem stolpu in z vsemi drugimi velikimi postajami.

— V Zagrebu se je dosegel sporazum med bančnimi uradniki in zavodi na ta način, da se uradnikom izboljšajo plače in se jim prizna šesturno delo.

— Poslano. Ker se je tovarna Weitzer v Gradcu radi pomanjkanja dela ustavila, sem bil prisiljen, si v Ljubljani iskati zasluzka in kruha zame in mojo družino, ki šteje 6 oseb. Zglasil sem se v Auto-delavnici na Lendini, da povprašam za delo in poprosim pri tovariših kovinarjih nujne pomoči moji gladni deci. Ti so takoj zbrali za prvo pomoč 67 K 20 vin., mi preskrbeli brezplačno stanovanje in obljubili pomoč, da se mi poišče delo. V zahvalo mi manjka besed, zato je kličem tovarišem — živela delavska solidarnost. — Ivan Mačič, kovač.

— Nalezljive bolezni v Dalmaciji. V Zadru in Šibeniku se širijo osepnice, v južni Dalmaciji do Metkovića pa se razširja pegasti legar.

— Cene tobaku so se vsled odredbe poverjenistva za finance v Zagrebu na Hrvatskem zvišale s 1. marcem t. l. za 50%.

Shodi.

Mesečni shod podružnice lesnih delavcev v Ljubljani, se bo vršil v nedeljo, dne 9. marca t. l. točno ob 9. uri popoldne v Narodnem Domu. Dnevni red: Mesečno poročilo; Volitev delegatov na strokovni kongres; Položaj lesnih delavcev z ozirom na gospodarski razvoj v Jugoslaviji; Razno. Polna udeležba dolžnost!

Odbor.

Sodrugi in sodružice Ljubljane in okolice! V sredo, dne 19. marca (praznik) točno ob 9. uri popoldne se bo vršila v bivši Mahrovi hiši, I. nadstropje (društveni lokal)

krajevna strankina konferenca

s sledečim dnevnim redom: 1. Majsko slavlje v Ljubljani. 2. Raznoterosti. — Na konferenco so vabljeni vsi člani politične organizacije, izobraževalnega društva »Svetobode« in strokovnih organizacij.

V Spodnji Šiški se otvori v šolskih prostorih politična šola. Vršila se bo vsako sredo ob pol 8. uri zvečer. Danes pričetek.

Shod kovinarjev se vrši danes takoj po delu v dvorani »Mestnega doma«. Pričakuje se polnoštevilna udeležba.

Vsem obiskovalcem politične šole se naznanja, da se od srede, dne 5. t. m. ne vrši pouk več na učiteljsku, ampak v realki.

Umetnost in književnost.

Repertoar Narodnega gledališča. Dramsko gledališče. V sredo, 5. marca ob 7. zvečer »Tugomer« izven abonementa ob znižanih cenah za p. n. uradništvo. V četrtek, 6. t. m. ob pol 3. popoldne dijaška predstava »Svet« izven abonementa, zvečer ob pol 8. »... ulica št. 15« za abonement »B«. V petek, 7. t. m. ostane gledališče zaprto. — Operno gledališče: V sredo, 5. t. m. ob 3. popoldne »Prodana nevesta« izven abonementa. V četrtek, 6. marca ob pol 8. zvečer »Bohema« za abonement »C«.

Seja državnega veča.

LDU. Belgrad, 4. (JDU.) Predsednik Jeftanović je otvoril sejo državnega veča točno ob pol 11. popoldne. Prečital se je zapisnik zadnje seje. Dr. Mehmed Spaho (Jugoslov. muslimanska stranka) je predlagal, naj se zapisnik ne sprejme. Njegov predlog je bil odklonjen. Tajnik dr. Novak je nato prečital seznam vseh poslancev ter konstatiral, da v Macedoniji volitev, oziroma imenovanje še ni izvršeno.

Dr. Ante Pavelič (Starčevićeva stranka) je protestiral v imenu Narodnega večja proti postopanju ministra za konstituanto, ker ni zahteval od njega kot podpredsednika Narodnega večja imenika delegatov Narodnega večja. Zato predlaga, naj verifikacijski odbor vzame v pretres omenjeni seznam. — Predsednik ministrskega sveta Stojan Protič je izjavil: Prosim gospode poslance, naj ne vodijo brezplodnih debat o verifikaciji poslancev, dokler se ni izvolil verifikacijski odbor, ki bo predložil narodnemu predstavništvu o tej zadevi podrobno poročilo. — Nato je govoril Anastazij Petrovič (radikalni disident), ki je izjavil, da je nepravilno, ker je vlada sestavila seznam poslancev, a ne narodno predstavništvo samo. Narodno predstavništvo bo samo odločevalo o svojih članih brez vladnega vpliva. Govornik vprašuje, na kaki podlagi je sestavljen seznam poslancev in ali so korporacije, ki so izvršile volitev delegatov, upoštevale tudi pritožbe proti netočnim volitvam. — Ministrski predsednik Stojan Protič je naglašal, da se smatrajo vsi poslanci, ki so predali poverilnice, tako dolgo za pravomočne poslance, dokler verifikacijski odbor ni končal svojega posla. Predlagal je, naj se preide na dnevni red. — Minister dr. Kramar je izjavil, da je dobil seznam poslancev od predsednikov korporacij, ki so volitev izvršile. S tem ni hotel v nobenem oziru prejudicirati verifikacijskemu odboru, ampak se je ta seznam sestavil iz praktičnih razlogov, da se omogoči čim prejšnja volitev odsekov. — Poslanec Anastazij Petrovič je izjavil, da je hotel s svojim prejšnjim predlogom samo dognati, ali je minister za konstituanto imel pravico, sestaviti ta seznam in odločevati o poslancih ali ne. — Tajnik dr. Čorovič je čital nato poslovnik o volitvi odsekov v predstavništvu. — Nato je prešlo predstavništvo na volitev 9 odsekov, na kar je odredil predsednik volitev verifikacijskega odbora. — Tajnik dr. Čorovič je po kratkem odmoru objavil rezultat seje izvoljenih 9 sekcij, ki so poslane v verifikacijski odbor nastopne poslance Uroš Lomovič, Dušan Vasiljevič, dr. Dragotin Lončar, dr. Hinko Krizman, Borivoj Popovič, Anastazij Petrovič, Dragotin Pečič, dr. Sunarič in dr. Miljutin Mažuranič. — Predsednik je pozval odbornike, naj se takoj konstituirajo in je odredil v to svrhu kratek odmor. — Po odmoru je naznanil tajnik dr. Čorovič rezultat konstituiranja verifikacijskega odbora. Za predsednika je izvoljen poslanec Dragotin Pečič (samostalec), za tajnika dr. Hinko Krizman (JDS). — V smislu začasnega poslovnika je zavzel predsednik verifikacijskega odbora začasno predsedniško mesto narodnega predstavništva. Predsednik Pečič je pozval vse poslance, naj oddajo do jutri dopoldne tajniku svoja pooblastila. Verifikacijski odbor bo poslanske poverilnice pregledal in sestavil poročilo, ki se bo natisnilo in razdelilo poslancem. V roku 24 ur po natisu poročila se bo sklicala nova seja. — Konec seje ob 1. uri 15 minut popoldne.

Zadnje vesti.

Interpelacije v državnem veču.

LDU. Belgrad, 4. (JDU). Dr. Janko Šimrak in tovariši so vložili interpelacije na predsedništvo narodnega predstavništva, ker je za Medžimurje določen samo en delegat, dočim v razmerju s številom prebivalstva pripadajo dva. O stvari bo odločeval verifikacijski odbor. — Poslanec Banič in tovariši so interpelirali v isti zadevi glede Dalmacije, ki bi morala dobiti 15 delegatov in ne samo 12, kakor jih imamo danes.

Protest proti nepravilni razdelitvi mandатов na škodo Slovencev.

LDU. Belgrad, 4. (JDU.) Dr. Korošec in tovariši so vložili danes na predsedništvo narodnega predstavništva protest, v katerem poudarjajo, da štejejo Slovenci skupno s prekmurskimi Slovenci in z onimi, ki se vsled nemškega pritiska niso upali prigrasiti za Slovence, 1.600.000 duš in da bi morali vsled tega dobiti 38 delegatov in ne samo 32, kakor jih je bilo določenih.

Konstituiranje Jugoslovanskega kluba.

LDU, Beograd, 4. (JDU.) Danes dopolne se je konstituiral Jugoslovanski klub, v katerem so vstopili VLS in skupina okoli »Narodne politike«. Za predsednika kluba je izvoljen ministrski podpredsednik dr. Korošec, za podpredsednika dr. Janko Šimrak, za tajnika poslanca Stanko Banič in Štercin. V parlamentarno komisijo so izvoljeni: dr. Korošec, dr. Šimrak, dr. Lovro Pogačnik in Josip Fon. Klub bo stal na stališču popolne demokracije in bo delo-

val skupno z onimi strankami, ki odkritosrčno
žele veliko, močno Jugoslavijo za celo neokr-
njeno kraljestvo Srbov, Slovencev in Hrvatov.
Določitev finančnih poverjeništev v Jugoslaviji.

LDU. Belgrad, 4. (JDU.) Ministrski svet je izdal naredbo o začasni ureditvi finančnih poverjeništev. Določenih je pet poverjeništev, in sicer: v Ljubljani za Slovenijo in Istro, v Zadru za Dalmacijo, v Zagrebu za Hrvatsko, Slavonijo in Medžimurje, v Sarajevu za Bosno in Hercegovino, ter v Somboru za Banat, Bačko in Baranjo.

Boll med Ukrainci in Poljaki.

LDU. Stanislavov, 3. (DunKU.) Ukrajinsko vojno poročilo: Ker so Ukrajinci odpovedali premirje, so se v nedeljo ob petih zjutraj na vsej fronti zopet začeli boji. Premirje so odpovedali, ker so izjavili, da so pogoji, ki se tičejo demarkacijske črte in ki jim jih je predložila antantna misija, zanje nesprejemljivi. Prvi dan je bilo na fronti le malo dogodkov. Ukrajinske čete stoje ne le v predmestjih Lvova, marveč tudi vzdolž vse železniške proge Przemysl-Lvov. Na tej črti je promet popolnoma ustavljen. Položaj v mestu, ki ga oblegajo Ukrajinci že štiri mesece, je tako nevzdržen, da so celo poljski občinski zastopniki nasvetovali, naj se mesto preda.

Oddaja odškodnine Italiji.

LDU. Dunaj, 4. (ČTU.) Oddaja lokomotiv in vagonov italijanski vladi se vrši po programu. Italijani zahtevajo, da se jim izroči vsak dan 2 lokomotive in 40 vagonov. Oddaja bo trajala do 9. marca.

Prva seja nemškoavstrijske narodne skupščine.

LDU. Dunaj, 4. (DunkU.) Ustavotvorna narodna skupščina je imela danes svojo prvo sejo. Poslujoči predsednik Seitz povzame besedo in pozove najstarejšega člana Antona Davida, naj prevzame predsedstvo. Poslanec David zaobljubi in prevzame nato predsedstvo. V svojem govoru naglašja strašno bedo, ki jo mora prebivalstvo trpeti že 4½ leta. V svojih nadaljnjih izjavanjih izraža pričakovanje, da bo nemški narod v doglednem, kratkem času združen s svojimi brati na Nemškem Češkem, v Sudetskikh deželah, na Južnem Tirolskem in v zapadnoogrskih pokrajinah. (Burno pritrdjevanje in ploskanje.) — Starostni predsednik poziva nato 4 najmlajše poslance dr. Gimpla, Schneidmandla, Sticko in Stockerja, naj prevzamejo posle zapisnikarjev, na kar so poslanci zaobljubili. — Zbornica izvoli nato 10 poslancev v odsek za poslovnik, ki se sestane po sklepu zbornične seje. Ta odsek bo poročal v jutrišnji seji zbornice. — Seja se nato zaključi.

Z mirovne konference.

LDU, Pariz, 4. (DunkU. — Brezlično.) Včeraj dopoldne se je sestala komisija za rumunske zadeve, ki se je bavila z vprašanjem Dobrudže, rumunsko-bulgarske in bulgarsko-srbske meje. Zborovala je tudi komisija za pristanišča, vodne poti in železnice ter komisija za popravno povzročene škode. Popoldne so se sestali delegati manjših držav pod predsedstvom Jules Cambona, da določijo člane za finančno in za gospodarsko komisijo. Komisija za poljske zadeve se je v svoji včerajšnji seji bavila z ureditvijo poljsko-nemških meja. Zborovala je popoldne tudi komisija za povračilo škode in pa komisija za čehoslovaško vprašanje, ki je obravnavala zlasti Slovaško.

LDU. Pariz, 4. (DunKU.) »Agence Havas« poroča uradno: Vrhovni vojni svet se je včeraj popoldne bavil s poročilom izvedencev o vojaških, pomorskih in letalskih poslih, ter o razorožitvi sovražnih armad. Prihodnja seja bo v torek popoldne.

Zahteva po oddaji celega nemškega trgovskega brodovja.

LDU. Na u e n , 4. (Brezžično.) V Weimarju so bili včeraj ob pol dvanajstih dopoldne zbrani vsi v Weimarju navzoči državni ministri, pruski ministri, nemška komisija za premirje in 12 do 15 zastopnikov nemške pomorske plovbe, ki so imeli nujno posvetovanje o brzotajski maršala Focha, v kateri se zahteva takojšnja izročitev preostale nemške trgovinske mornarice ne glede na preskrbo Nemčije z živili. To vprašanje je bilo tem nujnejše, ker so bili nemški zastopniki prisiljeni, da so morali odpotovati s tozadevnim nemškim odgovorom že včeraj popoldne v Spaa. V berlinskih političnih krogih sodijo, da bo padla odločitev o izročitvi trgovinske mornarice šele pri pogajanjih v Spaaju, ki se prično po dogovoru danes 4. marca. V Berlinu so zaradi teh nezaslišanih ostrih pogojev entente skrajno potrti, vsled česar obstoji bojazen, da bo ta zadeva povod novemu vzplamtenju boljše vizma.

Iz Nemčije.

LDU. Berlin, 3. (ČTU.) Popoldne je množica napadla policiste in osvobodila več aretiranih. Ranjen je bil en demonstrant. Množica je potem vdrla v razne policijske okoliše, razorožila policijsko moštvo in razdejala telefonske napeljave. — LDU. Berlin, 4. (DunkU.) Danes je popolnoma ustavljen ves počestni promet. Počestna druhal je nadaljevala izgrede ponoči. Do danes zjutraj je 32 policijskih okrožij javilo, da je množica vdrla v uradne sobe in prisilila policijske častnike in šibke posadke, da so zapustili prostore. Oboroženi civilisti so zasedli vse uradne prostore. — Okoli poldne so vladno čete izpraznile Alexanderplatz, kjer se je nabralo ogromnega ljudstva, dasi je bilo prepovedano vsako zbiranje. Ker se množica kljub pozivu ni hotela raziti, so čete posegle po orožju. Ustreljenih in ranjenih je bilo več oseb. Natančno število še ni znano. — Čete Reinhardtovega polka so danes zasedle brez boja poslopje lista »Die Rote Fahne«. Stavce in tiskarje ter uredništvno osebje so prisilili, da so zapustili poslopje. Poslopje je zasedeno. — Kapetanski poročnik Pflugk Hartung, nadporočnik Vogel in poročnik Liebmann, so bili danes aretirani. Sumijo jih sokrivde pri umoru Liebknechta in Roze Luxemburgove.

Protirevolucionarna monarhistična organizacija v Rusiji — propadla.

LDU. Moskva, 3. (DunKU. — Brez-
zično.) Brzokrajna agentura poroča: V Kozlovu
so odkrili zaroto. Prišli so na sled obsežni proti-
revolucionarni in monarhistični organizaciji, ki
si je nadela ime »Red Romanovskih pristašev«.
Ta organizacija se je ustanovila koncem no-
vembra 1917 in je imela svoj glavni stan v Mo-
skvi. Člani tega združenja so bili večinoma
plemenitaši, častniki ter dijaki, izključno le iz
boljših krogov. Vzpostavili so zvezo z zavezni-
škimi armadami, od katerih so dobivali denarne
podpore. V svetjih in v Rdeči armadi so imeli
vohune. Organizirali so teroristične zборе, ki so
imeli namen, umoriti sotrudnike sovjetov, ter
so podpirali upore. Koncem januarja je glavni
stan v Moskvi poslal nova navodila v provin-
co. Ker zavezniki in tudi kozaki ne bodo kora-
kali v notranjo Rusijo, je moral red izpreme-
niti orientacijo. Po njegovem mnenju bo lakota
njegova najboljša zaveznica. Ako bodo meje re-
publike sovjetov zaprte, bo sovjetska vlada pa-
morala odstopiti, ali jo bo pa prebivalstvo v to
prisililo. Na ta trenutek se red pripravlja in
ustanavlja zanesljive častniške zборе. Organi-
zacija pa je propadla še pred novo orientacijo.

Razno.

* V aeroplanu iz Berlina na Dunaj. Državni tajnik za zunanje posle dr. Bauer je v spremstvu državnega tajnika dr. Riedla in tajnika Kautskyja v aeroplanu dospel na Dunaj. Med potjo se je motor nekoliko pokvaril, da so morali pristati.

* **Solidarnost kraljev in cesarjev.** Listi poročajo, da je bivšemu avstrijskemu cesarju Karlu dodeljenega častnega kavalirja polkovnika Sturtta izbral angleški kralj obseno iz svojega dvorjanstva in ga določil za to mesto. Pred par dnevi pa se je poročalo, da je bil ta polkovnik dodeljen Karlu v njegovo osebno varnost, za slučaj, če bi kdo hotel položiti svojo roko na tega vladarja »po božji milosti«. — Gospodje so pač solidarni, a dvomljivo je, če jim bo to pomagalo, zasesti prevrnjene prestole.

* Nevarna razbojniške družbe v rokavi pravice. V Stenjevci na Hrvaškem je bila prijeta v neki gostilni razbojniška družba. Prijeti so bili: Abramovič Ladislav, star 26 let, Dragutin Panijan, star 36 let, Izidor Juranič, star 22 let, Anton Kosec, star 20 let. Pri zaslišanju so izjavili, da so mesarji, trgovci itd. — toda dognalo se je, da so navadni razbojniki, ki imajo veliko ropov, ubočno priznal, da je od vodja družbe in da spadajo k nji še sledeče osebe: Tomo Sokačič, star 19 let, Josip Punjev in tatvin na vesti. Kradli so zlato, srebro, sploh vse — uok je izjavil, da so jih dobili. Abramovič Ladislav, 26 let, Josip Punjev, 19 let, Stjepan Kuharič, star 20 let, Juro Horvatič, star 61 let in Štefanija Horvat, stara 22 let. Nekaj teh od Abramovič imenovanih so že prijeli in dovedli v zapor, drugi pa so utekli, ko so zvedeli o prijettju prvih in jih še niso dobili.

* Nova umetna roka za invalide. Na Dunaju so zastopnikom časopisja predstavili dva invalida, ki sta imela umetno roko Palenezar. Težka je približno poldrug kilogram. Ž njo lahko invalid, ki ima še nadlaket, napravlja vsako kretujo. Malo nerodno izgledajo kretnje take roke pri invalidu, ki ima samo kratak del nadlakti. Prsti te umetne roke so tako fino izdelani, da lahko invalid z njimi prijemlje papir, lahko kadí, je itd. Premikanje roke se vrši potom hrbtnih mišic, ki delujejo na neko fino izdelano pritego. Tako roka bo veljala približno 1000 kron in če je roka oblečena, se ne opazi lahko, da je to umetna roka. S tako roko se lahko naredi pest, roka se lahko vzdiga in suče itd.

* Izgube Angležev v svetovni vojni. Bonar Law je v poslanski zbornici odgovoril na pismeno vprašanje o izgubah angleške mornarice med vojno. Izgube so na-

stopne: Mrtvih častnikov 2061, moštva 26.197, ranjenih častnikov 830, moštva 4681 in 50 pogrešanih častnikov. Izgube mornariških zrakoplovcev niso vštete v teh številkah. Številke izgub vse angleške vojske na vseh bojnih črtah od začetka vojne so nastopne: Mrtvih angleških častnikov 30.907, kolonijalnih in indijskih častnikov 7602, mrtvih britanskih vojakov 460.832, kolonijalnega in indijskega moštva 168.703, ranjenih britanskih častnikov 78.132, kolonijalnih in indijskih častnikov 17.125, britanskega moštva 1.532.552, kolonijalnega in indijskega moštva 421.402. Skupne izgube vseh čimovnih stopenj znašajo 673.943 mrtvih, 2.047.211 ranjenih. Pogrešanih častnikov in moštva je vsega skupaj 830.742. Ta sestava števk sega do dne 1. aprila 1918.

* **Vojne žrtve.** Izgube angleške aeronautike za vojske znašajo 16.623 oseb. Padlo 4579 častnikov, 1587 vojakov; ranjenih je bilo 5369 častnikov, 1876 vojakov; njetih in pogrešanih je 2794 častnikov, 334 vojakov; interniranih je 45 častnikov in 319 vojakov. — Združene države Severne Amerike so izdale v januarju 1.600.000 dolarjev rednih vojnih stroškov, ne da bi všteli k temu vojna posojila zaveznikom, ki so znašala v tem mesecu 19.000.000 dolarjev. Po vladni statistiki je izdala Unija v 22 mesecih svetovne vojne 26.356.000.000 dolarjev.

* **Príhod cigánov v srednjo Evropo.** S starih kronik, ki jih še imamo, vidimo, da so prišli prvi »Cigani«, narod od vzhoda, ki so se potikali po Češki in prevarjali tam ljudi, že v letu 1416, torej nekaj časa po smrti Jana Husa, in ravno pred izbruhom husitskih vojsk, v Evropo. V Francijo so zašli nekaj let pozneje; v Pariz šele v letu 1427, ko je bilo užgano v vseh deželah Zapadne Evrope sovraštvo proti bogokletnim in ljudi ponisajocim Čenom. Francozi so imenovali cigane »Bohemien«, ker so prišli prvi od njih skozi Češko, bodisi iz sovraštva do čeških »bogokletnikov«, bodisi le z namenom, le-te očrtniti pri preprostem ljudstvu. Sveta cerkev si je že znala pomagati iz vsake zadrege; rafinirano se je prala, pa tudi — če treba — maščevala...

* **Koliko vina se prideluje na svetu?** Produkcija vina v zadnjem desetletju znaša v posameznih državah v tisočih hektolitrih: Francoska 57.940, Italija 62.600, Španška 24.000, Portugalska 4500, bivša Avstro-Ogrska 3650, Nemčija 3100, Rusija 2600, Švica 700, Turčija in Piper 1500, Grška 1225, Bulgarska 2200, Zedinjene države 1600, Argentinja 1300, Chile 2100, Avstralija 370, Kap 200, Brazilija 320, ostale pokrajine 350.

* **Razno.** V Združenih državah so odpravili maksimalne cene. — Na Francoskem se začne letni čas letos že z 2. marcem in se konča 5. oktobra. Češki listi prištevajo, da v le-tem ožiru Francije ne bodo posnemali... — »Mittagszeitung« poroča, da začne izhajati v jeseni na Dunaju velik internacionalen dnevnik pod uredništvom znanega pisatelja Hermana Bahra. — Iz Washingtona poroča AIO: Naznanja se, da se cenijo v Združenih državah zaloge bakra na 1 milijardo liber v vrednosti 175 milijonov dolarjev. Te zaloge uporabljajo večinoma telefonske in telegrafične družbe pri izdelovanju novih konstrukcij po vojski. V letu 1918. je dosegla produkcija bakra mesečno višino 200.000 liber; v celem letu pa za 1.000.000 liber več kot v letih pred vojsko. — V Rusiji se vrše velikanska pogajanja, pri katerih sodeluje cela delavska Internacionala, in ki hočejo dovesti do sporazuma med socialističnimi strankami Rusije, posebno med socialnimi revolucionarji in bolševiki. — Iz Moskve poročajo, da bolševkom ni prišlo niti na misel vpasti v kako tujo državo ter da so to laži meščanskih listov. V Moskvi se je sešel tudi vserski kongres vseh socialistov.

Aprovizacija.

Pšenični zdrob za otroke do 3. leta se bode oddajal v vojni prodajalni, Gosposka ulica po sledečem redu: Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami št. 1 do 300 dne 6. marca, št. 300 do 600 dne 7. marca, št. 600 do 900 dne 8. marca, št. 900 do 1200 dne 10. marca, od 1200 naprej dne 11. marca. Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšeničnega zdroba, ki stane 3 K. Stranke naj se strogo drže določenega reda, da ne bode nepotrebnega postajanja. Drobiž je pripraviti.

Stranke, ki dobivajo meso pri Brecljniku in Golobu, se imajo zgledati v aprovičnem uradu na Poljanski cesti št. 13, I. nadstropje, v četrtek, dne 6. t. m., kjer dobijo nove izkaznice za meso. Prinesti je se-

boj: 1. staro izkaznico za meso, 2. rumeno ali zeleno rodbinsko legitimacijo, 3. železnice, nakupne knjižice, oziroma potrdila o številu oseb in 4. kdor jo ima, izkaznico ubožne akcije. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 3. do 5. ure. Stare izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Jos. P. Pletjan.

Tisk »Dnevne tiskarne« v Ljubljani.

Št. 3541.

Razglas.

Občinski svet deželne stolnega mesta Ljubljane sklenil je v svoji javni seji dne 11. februarja 1919 zvisati klavnine in je deželna vlada za Slovenijo s tamuradnim razpisom poverjeništa za kmetijstvo z dne 25. februarja 1919, št. 731, temu povišanju pritrdila.

Od 1. marca 1919 plačati je torej:

od bika, vola, krave, telice in junca . . .	5 K
od konja	3 »
od prašiča pod 50 kg žive teže	2 »
od prašiča nad 50 kg žive teže	4 »
od telet	2 »
od kozlov, kostrunov, ovac	2 »
od kozličev in juncev	1 »

Od zunaj vpeljane zaklane živine plača se dosedanja pristojbina.

Za ogled mesa v posameznih kosih se računa 10 vinarjev za kilogram.

Dalje se je v isti seji sklenilo in je deželna vlada odobrila, da se dovoli v okolišu nekdanje občine Spodnje Šiške do preklica klati živino doma, ogledovanje pa da vrši mestni živino-zdravnik.

Oglednine so pobirati v isti visokosti kot klavnine v mestni klavnici.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 3. marca 1919.

Kupim več že rabljenih električnih motorjev do 8

konjskih sil.

J. Resman, usnjar, Radovljica.

DR. TONE JAMAR

ORDINIRA

OD 2. — 4. URE POPOLDAN

V PREŠERNOVI ULICI ŠTEV. 5/T.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

R. Z. Z. O. Z.

sprejme

tehniškega vodjo (faktorja).

Prednost imajo oni, ki so v takšni službi že poslovali. Pismene ponudbe naj se pošljejo na ravnateljstvo Učiteljske tiskarne v Ljubljani

do 15. marca t. l.

Gospodinje, ne zamudite prilike!

ter si naročite za poskušnjo eden, dva ali več kosov dobrega pralnega mila 20% ali 30% v kosih po 100 ali 200 gr.

20% pralno milo komad — 40 K

30% " " " " 1-20 " in K 2-50

38-40% " " " " 2- " " in K 2-50

Istotam najfineje 66% milo za britje komad 1-20 K 2-

Poštni zavitek 5 kg 30% pralnega mila francoz povzete K 32-70.

Razpošilja: tvr. Janko Pintar, Sp. Šiška, Ljubljana.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1½ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

2 %

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —